

УДК 37.013 (477)

Бабарикіна Н.А.<sup>1</sup>, Сіряк Д.Г.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> старш. викл. ЗНТУ

<sup>2</sup> студ. гр. Ю-217 ЗНТУ

## **ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ – ЕТАП ДЕРЖАВОУТВОРЕННЯ НАПРЯМКУ РОЗВИТКУ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Уже сьогодні зроблені окремі шляхи всебічної демократизації системи освіти і самого процесу та змісту освіти: «Демократичні інновації – це, перш за все, забезпечення рівних можливостей в здобутті якісної освіти, ліквідація монополії держави в полі освіти, децентралізація освіти, залучення громадськості до процесу управління шкільною освітою, становлення самоврядування, розвиток мережі навчальних закладів тощо» [3, с. 11].

Принцип демократизації у Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) [2] представлено як засіб здійснення управління системою освіти. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті наголошує на тому, що метою освіти є виховання людини демократичного світогляду і культури, яка дотримується прав і свобод особистості, з повагою ставиться до традицій народів і культур світу, ... виховання культури миру і міжособистісних відносин [4, с. 4].

Сьогодні головний шлях, на який має спрямовуватись управління освітянською галуззю – це перетворення державного управління освітою у державно-громадське. Саме в цьому і полягає запорука поступових демократизаційних змін у даній сфері.

Важливим чинником, що може каталізувати цей процес, є наука, тому такі активні дослідження демократії в системі сучасних педагогічних наук. Це розробки в галузі філософії освіти, педагогіки, освітнього менеджменту.

Серед наявних розробок – є й розвідки не світоглядно-філософського, переважно педагогічного спрямування [1]. Проте більше за все демократичні тенденції розвитку освіти аналізуються безпосередньо в контексті освітнього менеджменту, закономірностям і принципам якого все більше уваги приділяється в останнє десятиліття. Звертаються до демократизації і в

роботах, присвячених суб'єктивним характеристикам управлінця освітньою галуззю чи навчальним закладом.

Тенденція демократизації – є відповідним сучасному етапу державотворення напрямком розвитку освіти України, що обумовлена об'єктивними процесами в економічному і соціально-культурному житті країни. До найбільш узагальнених складових цієї тенденції в першу чергу слід віднести: пріоритетність загальнолюдських цінностей та гуманістичної спрямованості і водночас неприпустимість національного нігілізму; активізацію суспільних і державних зусиль для виведення освіти на рівень міжнародних стандартів і досягнень в цій сфері; розвиток освіти на основі новітніх психолого-педагогічних технологій; відхід від принципів авторитарної, заідеологізованої педагогіки, нівелювання природних індивідуальних особливостей всіх, хто навчається; радикальна перебудова управління сферою освіти через її децентралізацію, створення регіональних систем управління навчально-виховними закладами.

#### **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Бегай В. М. Сутність демократизму в загальноосвітній школі / В. М. Бегай // Рідна школа. — 1995. — № 6. — С. 31 – 33.
2. Биков В. Ю. Ключові чинники та сучасні інструменти розвитку системи освіти [Електронний ресурс] / В. Ю. Биков. — Інформаційні технології і засоби навчання // Електронне наукове фахове видання. — 2007. — Вип. 2. — Режим доступу : [WWW.IME.EDU-UA.NET/EM2/EMG.HTML](http://WWW.IME.EDU-UA.NET/EM2/EMG.HTML)
3. Марущенко О. А. Становлення інноваційної освіти в Україні : автореф. дис. . канд. соціол. Наук : 22.00.04 / О. А. Марущенко — Х., 2004. — 20 с.
4. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта України. — 2001. — № 29 (18 липня). — С. 4 – 6.